

මහ කොළඹ ජලය හා අපජල කළමනාකරණය වැඩිදියුණු කිරීමේ ආයෝජන වැඩසටහනේ - අදියර 3 2023 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් ගිණුම් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන කොළඹ මහා නගර සභාව සහ ආසියානු සංවර්ධන බැංකුව අතර 2016 අගෝස්තු 11 දින එළඹි අංක 3348 එස්ආර්අයි (එස්එල්) හා 3349 එස්ආර්අයි (එස්එල්) දරන ව්‍යාපෘති ගිවිසුමේ 2 ව්‍යවස්ථාව 2.10 වගන්තිය සමඟ සංයෝජිතව කියවිය යුතු ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ 154(1) ව්‍යවස්ථාවෙහි ඇතුළත් විධිවිධාන ප්‍රකාරව මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී. පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතු යැයි මා අදහස් කරන මාගේ අදහස් දැක්වීම් හා නිරීක්ෂණයන් මෙම වාර්තාවේ දැක්වේ.

1.2 වැඩසටහන ක්‍රියාත්මක කිරීම, අරමුණු, අරමුදල් යෙදවීම හා වැඩසටහනේ කාලය

ණය ගිවිසුම්වලට අනුව එවකට පළාත් පාලන සහ පළාත් සභා අමාත්‍යාංශය වර්තමානයේ රාජ්‍ය පරිපාලන, ස්වදේශ කටයුතු, පළාත් සභා සහ පළාත් පාලන අමාත්‍යාංශය වැඩසටහන ක්‍රියාත්මක කරවීමේ නියෝජිතායතනය වන අතර කොළඹ මහා නගර සභාව සහ ජාතික ජලසම්පාදන හා ජලාපවහන මණ්ඩලය වැඩසටහන ක්‍රියාත්මක කිරීමේ නියෝජිතායතනය වේ. කිලෝමීටර 29.4ක මලාපවහන ජාල එලීම සහ පොම්පාගාර 3ක් ඉදිකිරීම ඇතුළුව දකුණු පෝෂක ප්‍රදේශයේ අපජල පවිත්‍රාගාර පුනරුත්ථාපනය සහ පුළුල් කිරීම සහ ආයතනික ව්‍යුහය ශක්තිමත් කිරීම හා සේවා සපයන්නන්ගේ ධාරිතා වර්ධනය වැඩසටහනේ අරමුණ වේ. ණය ගිවිසුම්වලට අනුව, වැඩසටහනේ මුළු ඇස්තමේන්තුගත පිරිවැය රු.මිලියන 16,401.76කට සමාන එජඩො මිලියන 112.83ක් වූ අතර ඉන් රු.මිලියන 13,471.16කට සමාන එජඩො මිලියන 92.29ක් ආසියානු සංවර්ධන බැංකුව මගින් මූල්‍යයනය කිරීමට එකඟ වී තිබුණි. ඉතිරි මුදල වන රු.මිලියන 2,930.60කට සමාන එජඩො මිලියන 20.54ක් ශ්‍රී ලංකා රජය මූල්‍යනය කිරීමට අපේක්ෂා කර තිබුණි. වැඩසටහන එහි කටයුතු 2016 නොවැම්බර් 03 දින ආරම්භ කරන ලද අතර 2020 දෙසැම්බර් 31 දින වන විට නිම කිරීමට සැලසුම් කර තිබුණි. කෙසේවෙතත්, වැඩසටහනේ කාලය 2022 ඔක්තෝබර් 24 දක්වා දීර්ඝ කර තිබුණි.

1.3 මතය

වැඩසටහනේ 2023 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්වය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා එහි මුදල් ප්‍රවාහ ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතිවලට අනුකූලව සත්‍ය හා සාධාරණ තත්ත්වයක් පිළිබිඹු කරන බව මා දරන්නා වූ මතය වේ.

1.4 මතය සඳහා පදනම

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිතිවලට (ශ්‍රී.ලං.වි.ප්‍ර) අනුකූලව මා විගණනය සිදු කරන ලදී. මෙම විගණන ප්‍රමිති යටතේ වූ මාගේ වගකීම, මෙම වාර්තාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම යන කොටසේ තවදුරටත් විස්තර කර ඇත. මාගේ මතය සඳහා පදනමක් සැපයීම උදෙසා මා විසින් ලබාගෙන ඇති විගණන සාක්ෂි ප්‍රමාණවත් සහ උචිත බව මාගේ විශ්වාසයයි.

1.5 මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළිබඳ කළමනාකරණයේ සහ පාලනය කරන පාර්ශවයන්ගේ වගකීම්

මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතිවලට අනුකූලව පිළියෙල කිරීම හා සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම සහ වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොරව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවනු පිණිස අවශ්‍ය වන අභ්‍යන්තර පාලනයන් තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීම වේ.

වැඩසටහනේ මූල්‍ය වාර්තාකරණ ක්‍රියාවලිය සම්බන්ධ වගකීම, පාලනය කරන පාර්ශවයන් විසින් දරනු ලබයි.

1.6 මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම

සමස්තයක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන, වංචා සහ වැරදි නිසා ඇතිවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර බවට සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාදීම සහ මාගේ මතය ඇතුළත් විගණකගේ වාර්තාව නිකුත් කිරීම මාගේ අරමුණ වේ. සාධාරණ සහතිකවීම උසස් මට්ටමේ සහතිකවීමක් වන නමුත්, ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනය සිදු කිරීමේදී එය සෑමවිටම ප්‍රමාණාත්මක අවප්‍රකාශනයන් අනාවරණය කරගන්නා බවට වන තහවුරු කිරීමක් නොවනු ඇත. වංචා සහ වැරදි තනි හෝ සාමූහික ලෙස බලපෑම නිසා ප්‍රමාණාත්මක අවප්‍රකාශනයන් ඇතිවිය හැකි අතර, මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පදනම් කරගනිමින් පරිශීලකයන් විසින් ගනු ලබන ආර්ථික තීරණ කෙරෙහි බලපෑමක් විය හැකි බවට අපේක්ෂා කෙරේ.

මා විසින් වෘත්තීය විනිශ්චය සහ වෘත්තීය සැකමුසුබවින් යුතුව ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනය කරන ලදී. තවද,

- වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇති විය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගේ අවදානම් හඳුනාගැනීමේදී හා තක්සේරු කිරීමේදී අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පටිපාටි සැලැස්සුම් කිරීමෙන් වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇතිවන්නා වූ අවදානම් මඟහරවා ගැනීමට, ප්‍රමාණවත් සහ සුදුසු විගණන සාක්ෂි ලබා ගැනීම මාගේ මතයට පදනම් වේ. ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් සිදුවන බලපෑමට වඩා වංචාවකින් සිදු වන්නා වූ බලපෑම ප්‍රබල වන අතර, දුස්සන්ධානය, ව්‍යාජ ලේඛන සැකසීම, වේතනාන්විත මඟහැරීම හෝ අභ්‍යන්තර පාලනයන් මඟහැරීම වංචාවක් ඇතිවීමට හේතුවේ.
- අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පටිපාටි සැලැස්සුම් කිරීම පිණිස වැඩසටහනේ අභ්‍යන්තර පාලනය සම්බන්ධයෙන් අවබෝධයක් ලබා ගන්නා ලද නමුත්, අභ්‍යන්තර පාලනයේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳ මතයක් ප්‍රකාශ කිරීමට අදහස් නොකරයි.
- භාවිත කරන ලද ගිණුම්කරන ප්‍රතිපත්තිවල සහ ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල සාධාරණත්වය සහ කළමනාකරණය විසින් කරන ලද සම්බන්ධිත හෙළිදරව් කිරීම්වල යෝග්‍යතාවය අගයන ලදී.
- හෙළිදරව් කිරීම් ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඉදිරිපත් කිරීම, ව්‍යුහය සහ අන්තර්ගතය ඇගයීමට ලක්කළ අතර, ඒ සඳහා පාදක වූ ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් උචිත හා සාධාරණ අයුරින් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇතුළත් බව අගයන ලදී.

මාගේ විගණනය තුළදී හඳුනාගත් වැදගත් විගණන සොයාගැනීම්, ප්‍රධාන අභ්‍යන්තර පාලන දුර්වලතා හා අනෙකුත් කරුණු පිළිබඳව පාලනය කරනු ලබන පාර්ශවයන් දැනුවත් කරන ලදී.

2. මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළිබඳ අදහස්
2.1 නීති, රීති සහ රෙගුලාසිවලට අනුකූල නොවීම

නීති, රීති සහ රෙගුලාසිවලට යොමුව	අනුකූල නොවීම	කළමණාකරණයේ අදහස් දැක්වීම	විගණකගේ නිර්දේශය
2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනත	සෑම මූල්‍ය වර්ෂයක්ම අවසන් වී මාස තුනකට නොඅඩු කාලයකදී මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණකාධිපති වෙත කළ යුතුය. කෙසේවෙතත්, මාස 3 කට පසුව මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණකාධිපති වෙත ඉදිරිපත් කර තිබුණි.	අදහස් දක්වා නොමැත	මූල්‍ය ප්‍රකාශන නියමිත කාලයට ඉදිරිපත් කළ යුතුය.

3. භෞතික කාර්ය සාධනය

3.1 වැඩසටහනේ ක්‍රියාකාරකම්වල භෞතික ප්‍රගතිය

සංරචකය	2023 දෙසැම්බර් 31 දිනට		විගණන නිරීක්ෂණය	ප්‍රමාදය සඳහා හේතු
	අපේක්ෂිත භෞතික කාර්ය සාධනය	අත්කරගත් කාර්ය සාධනය		
(අ) කිරුළපන පෝෂක ප්රදේශය සඳහා නව ගුරුත්වාකර්ෂණ මලාපවහන ජාලයක්, අධි පීඩන නල සහ පොම්පාගාර ඉදිකිරීම	100	70	කොන්ත්‍රාත්තුව 2017 මැයි 18 දින ආරම්භ කර 2020 මැයි 14 දින අවසන් කිරීමට නියමිතව තිබුණද, කොන්ත්‍රාත්තුව 2022 ජූලි 30 දක්වා දීර්ඝ කරන ලදී. ඒ අනුව කොන්ත්‍රාත්තුව වර්ෂ තුනක් පමණ කාලයක් ප්‍රමාද වී ඇති බව නිරීක්ෂණය විය.	කොන්ත්‍රාත්කරුගේ මන්දගාමී භෞතික ප්‍රගතිය, අවශ්‍ය සම්පත් අවහාසිතය, දුර්වල සැලසුම්කරණය සහ නිසි අධීක්ෂණයක් නොමැතිකම සහ ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයින්ගේ තීරණ ප්‍රමාද වීම හේතුවෙන් වේ.
(ආ) කිරුළ - නාරාහේන්පිට ප්‍රදේශයට මලාපවහන පහසුකම් ලබාදීම	100	පූර්ව කොන්ත්‍රාත් අදියරෙන් 92	කොන්ත්‍රාත්තුව 2017 ඔක්තෝබර් 23 වන දින ආරම්භ කර 2020 අප්‍රේල් 10 වන දින අවසන් කිරීමට නියමිතව තිබුණද, 2023 දෙසැම්බර් 31 දිනවන විටත් කොන්ත්‍රාත්තුව ප්‍රදානය කර නොතිබුණි.	(i) වර්ෂ 30කට අදාළ ඉඩමේ සම්පූර්ණ බදු වටිනාකම නාගරික සංවර්ධන අධිකාරියට ගෙවා තිබුණද 2022 පෙබරවාරි 28 දිනට නාගරික සංවර්ධන අධිකාරිය සමඟ විධිමත් බදු ගිවිසුමක් අත්සන් කර නොතිබුණි. (ii) දුම්රිය දෙපාර්තමේන්තුවෙන් බදු දෙනලද ඉඩමේ පදිංචිව සිටි පවුල් 6ක් නැවත පදිංචි කිරීම සඳහා රු. 30,060,000ක් වැය කර තිබුණද, එම පවුල් 2023 දෙසැම්බර් 31 දක්වා එම ඉඩමෙන් ඉවත් කර නොතිබුණි.

(ඇ) දකුණු ජල පෝෂක ප්‍රදේශවල දෝෂ සහිත මලාපවහන අලුත්වැඩියා කිරීම සහ අඩු ධාරිතාවයෙන් යුත් මලාපවහන ඉහළ නැංවීම සහ ක්‍රියාත්මක කිරීම	100	සුර්ව කොන්ත්‍රාත් අදියරෙන් 75	කොන්ත්‍රාත්තුව නොවැම්බර් 01 වන දින ආරම්භ කර 2021 දෙසැම්බර් 05 වන දින අවසන් කිරීමට නියමිතව තිබුණද, 2023 දෙසැම්බර් 31 වන විට කොන්ත්‍රාත්තුව ප්‍රදානය කර නොතිබුණි.	2019 ඉහල මට්ටමේදී අඩු ප්‍රමුඛතාවයක් ලබා දීම සහ කොන්ත්‍රාත්තුවේ විෂයපථය පිළිබඳව අවසන් නිගමනයකට නොඑළඹීම.
--	-----	-------------------------------	---	--

(ඈ) මූල්‍ය කළමනාකරණය සහ ගිණුම්කරණ පද්ධතිය (FMAS)	100	100	ජලාපවහන අංශයට හඳුන්වා දුන් රු. 3,159,879ක් වටිනා මූල්‍ය කළමනාකරණ සහ ගිණුම්කරණ පද්ධතිය 2017 වර්ෂයේ සිට අක්‍රියව පැවතී.	(i) මෙම පැකේජය ක්‍රියාත්මක කිරීමේ වගකීම නිල වශයෙන් නිලධාරීන් වෙත පවරා නොමැති අතර පැකේජය ස්ථාපනය කර ඇති පරිගණකයේ තොරතුරු විගණනය සඳහා ඉදිරිපත් කර නොමැත.
--	-----	-----	---	--

(ii) මෙම පැකේජය මිලදී ගැනීම සඳහා වන තාක්ෂණික ඇගයීම් කමිටුව පැකේජය ස්ථාපනය කිරීමෙන් පසු වසර 3ක කාලයක් සඳහා පශ්චාත් වගකීම් සහ නඩත්තු ගිවිසුමකට එළඹීමට නිර්දේශ කර තිබුණද, එම අනුකූලතාව තහවුරු කිරීම සඳහා විගණන සාක්ෂි ඉදිරිපත් කර නොමැත.

කළමනාකරණයේ අදහස් දැක්වීම කොන්ත්‍රාත්කරුට වැඩබිම් පැවරීම ප්‍රමාද වීම සහ කොන්ත්‍රාත්කරුගේ දුර්වල කාර්යසාධනය ප්‍රධාන වශයෙන් කොන්ත්‍රාත් කාලය තුළ කොන්ත්‍රාත්තුව අවසන් කිරීම ප්‍රමාද වීමට හේතු විය.

විගණකගේ නිර්දේශය ව්‍යාපෘති කාලසීමාව අවසන් වීමට පෙර ව්‍යාපෘතියේ කටයුතු අවසන් කිරීමට කඩිනම් ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම අවශ්‍ය වේ.

3.2 මතභේදයට තුඩුදෙන ගැටළු

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකරණයේ අදහස් දැක්වීම	විගණකගේ නිර්දේශය
<p>අපජල පවිත්‍රාගාරය මහ කොළඹ ජල හා අපජල කළමනාකරණ වැඩිදියුණු කිරීමේ ආයෝජන වැඩසටහන යටතේ පවතින ප්‍රධාන උප ව්‍යාපෘතිය වන අතර එයට එ.ජ.ඩො මිලියන 44.37 ක් වෙන් කරන ලදී, මූලිකවම අපජල පවිත්‍රාගාරය ඉදිකිරීමේ කොන්ත්‍රාත්තුව 2017 ජුනි 21 දින ආරම්භ කර 2019 දෙසැම්බර් 14 වැනි දින අවසන් කිරීමට සැලසුම් කර තිබුණි. කෙසේවෙතත්, මාස 30ක ප්‍රමාදයකින් පසුව 2020 දෙසැම්බර් 18 දින කොන්ත්‍රාත්තුව ප්‍රදානය කරන ලද අතර, 2021 ඔක්තෝබර් 21 දින කොන්ත්‍රාත්කරු සමඟ ගිවිසුම අත්සන් කරන ලදී. කොන්ත්‍රාත් ගිවිසුමට අනුව, ඉදිකිරීම් කටයුතු සඳහා මාස තුනක් ඇතුළත කොන්ත්‍රාත්කරුට ඉඩම භාර දිය යුතුවේ. 2022 දෙසැම්බර් 30 දින දක්වා ව්‍යාපෘති කළමනාකරණය විසින් ඉඩම ලබා දීමට අපොහොසත් වීම හේතුවෙන් කොන්ත්‍රාත්තුව අවසන් කර කොන්ත්‍රාත්කරුට අවසන් කිරීමේ ගාස්තුවක් ලෙස රු. මිලියන 619ක් ගෙවා ඇති අතර කිසිදු වත්කමක් ගොඩනැගීමකින් තොරව එය ජංගම නොවන වත්කමක් ලෙස ගිණුම්ගත කර තිබුණි.</p>	<p>මෙම වියදම විදේශ ණය යටතේ සිදු කර ඇති අතර මෙය මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල පාඩුවක් ලෙස ඉදිරිපත් කළහොත් එය ප්‍රශ්නාත්මක විය හැකිය. එබැවින් එය මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ජංගම නොවන වත්කම් යටතේ ඉදිරිපත් කර ඇත. කෙසේවෙතත්, පාඩු ලෙස හඳුනාගත හැකි කොටස අනාගතයේ දී කපා හරිනු ලැබේ.</p>	<p>වටිනාකම අලාභයක් ලෙස කපා හැරීමට කටයුතු කළ යුතුය.</p>